

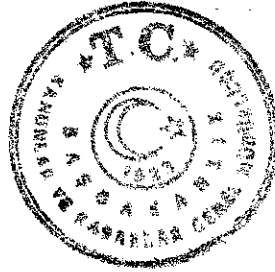
T.C. İÇİŞİ BAKANLIĞI			
Milli Savunma			
Tarih: 1.12.2009			
Durum: 1/781			
MEV. HUKUK	DURUM	DAĞ	G.S.B.T. GEN. SEK.
III	OK		
SARHAN			

GEREKÇE

Türkiye ve Irak arasındaki askeri ilişkilerin egemenlik, eşitlik ve karşılıklı çıkarlar temelinde geliştirilmesi ihtiyacından hareketle 9 Haziran 2009 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Irak Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırası", iki Ülke arasındaki askeri işbirliği faaliyetlerine ilişkin hukuki çerçeveyi oluşturma amacına dayanmaktadır.

Mutabakat Muhtırası, Ülkemiz ile Irak arasındaki askeri işbirliği alanlarının çeşitlendirilmesini öngörmektedir. Buna göre; askeri eğitim ve öğretim, kurumlar arası karşılıklı ziyaretler, tatbikatlara gözlemci düzeyinde katılım, savunma sanayi, askeri istihbarat, lojistik, askeri tıp, askeri tarih, arşiv ve müzecilik, muhabere, askeri hukuk, kartografi, hidrografi ve askeri coğrafya, askeri bilimsel ve teknolojik araştırmalar, sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler, personel değişimi, teşkilat yapısı ve personel yönetimi ile Taraflarca belirlenecek diğer alan ve biçimlerde işbirliğinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Mutabakat Muhtırası, belirtilen alanlarda gerçekleştirilecek işbirliği faaliyetleriyle ilgili esaslar, idari, hukuki ve mali hususlar, sağlık hizmetleri ve gümrük işlemleri gibi konularda düzenlemeler içermektedir. Öngörülen işbirliği alanlarında yapılacak faaliyetlere ilişkin ayrıntılar, bu Mutabakat Muhtırasına atfen akdedilecek uygulama anlaşmalarıyla düzenlenecektir.

T/ 1529

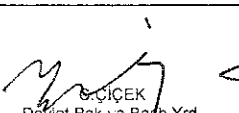
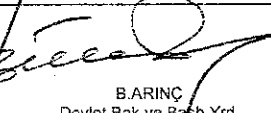
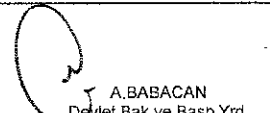
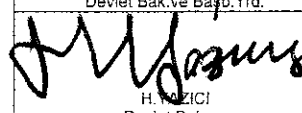
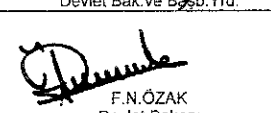
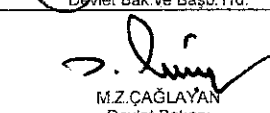
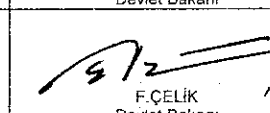
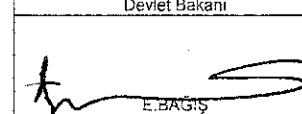
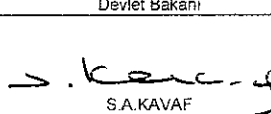
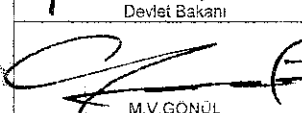
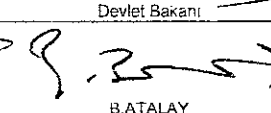
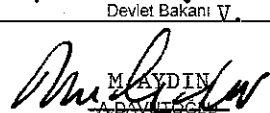
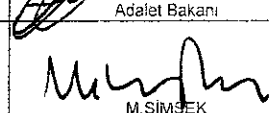
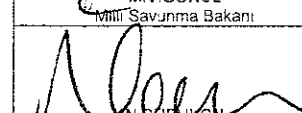
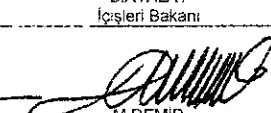
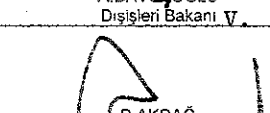
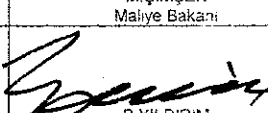
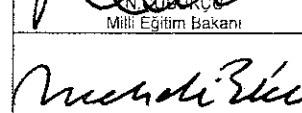
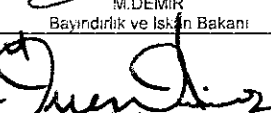
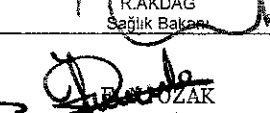
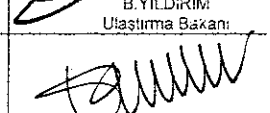
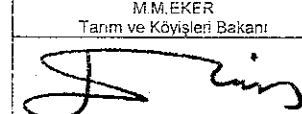
TÜRKİYE CUMHURİYETİ GENELKURMAY BAŞKANLIĞI İLE IRAK CUMHURİYETİ
SAVUNMA BAKANLIĞI ARASINDA ASKERİ ALANDA EĞİTİM, TEKNİK VE
BİLİMSEL İŞ BİRLİĞİ MUTABAKAT MUHTIRASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 9 Haziran 2009 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Irak Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askeri Alanda Eğitim, Teknik ve Bilimsel İş Birliği Mutabakat Muhtırası"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 C. ÇİÇEK Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ARINÇ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 A. BABACAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. A. ÇELİK Devlet Bakanı
 H. PAZICI Devlet Bakanı	 F. N. ÖZAK Devlet Bakanı	 M. Z. ÇAĞLAYAN Devlet Bakanı	 F. ÇELİK Devlet Bakanı
 E. BAĞIŞ Devlet Bakanı	 S. A. KAVAF Devlet Bakanı	 M. SİMŞEK Devlet Bakanı V.	 S. ERGİN Adalet Bakanı
 M. V. GONÜL Millî Savunma Bakanı	 B. ATALAY İçişleri Bakanı	 M. AYDIN Dışişleri Bakanı V.	 M. ŞİMŞEK Maliye Bakanı
 N. DUBURK Millî Eğitim Bakanı	 M. DEMİR Bayındırlık ve İskân Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 M. M. EKER Tarım ve Köyşeri Bakanı	 Ö. DİNÇER Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı	 N. ERGÜN Sanayi ve Ticaret Bakanı V.	 T. YILDIZ En. ve Tab. Kay. Bakanı
 E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı	 V. EROĞLU Çevre ve Orman Bakanı		

a No.

1736
SL

TÜRKİYE CUMHURİYETİ GENELKURMAY BAŞKANLIĞI

İLE

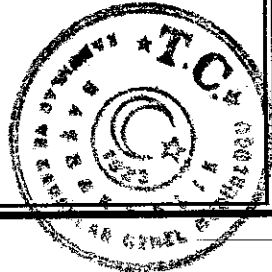
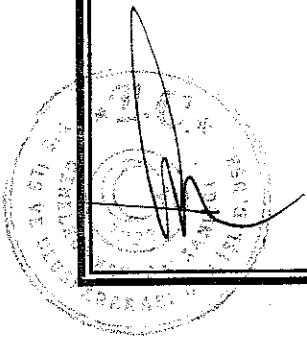
IRAK CUMHURİYETİ SAVUNMA BAKANLIĞI

ARASINDA

ASKERİ ALANDA EĞİTİM, TEKNİK VE

BİLİMSEL İŞ BİRLİĞİ

MUTABAKAT MUHTIRASI

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ GENELKURMAY BAŞKANLIĞI İLE IRAK CUMHURİYETİ SAVUNMA
BAKANLIĞI ARASINDA ASKERİ ALANDA EĞİTİM, TEKNİK VE BİLİMSEL İŞ BİRLİĞİ
MUTABAKAT MUHTIRASI**

Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Irak Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı (Bundan böyle "Taraf(lar)" olarak anılacaktır.

Tarafların, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Tarafların egemenliği, eşitlik ilkeleri ve karşılıklı saygı temelinde çeşitli askeri alanlarda iş birliğinin, iki ülkenin ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

İki devlet arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal mevzuat, uluslararası kurallar ve Anlaşmalara uygun olarak geliştirilmesi ihtiyacını vurgulayarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

**MADDE I
AMAÇ**

Bu Mutabakat Muhtırası; Madde IV'te belirtilen alanlar ile işbu Mutabakat Muhtırasına dayanılarak yapılacak Uygulama Mutabakat Muhtıraları, Protokoller, Mutabakat Muhtıraları ve diğer Teknik Düzenlemeler ile belirlenebilecek diğer alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe mübadelesine uygulanacaktır.

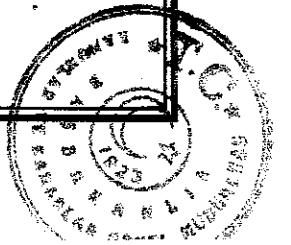
**MADDE II
KAPSAM**

Bu Mutabakat Muhtırası; Madde-IV'de belirtilen alanlarda ve bu Muhtıraya dayanılarak yapılacak tamamlayıcı anlaşmalar ile uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve diğer anlaşmalar ile belirlenecek diğer alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe mübadelesini kapsamaktadır.

**MADDE III
TANIMLAR**

Bu Anlaşmada kullanılan terimler aşağıdaki anlamdadırlar:

1. **Gönderen Devlet;** Bu Mutabakat Muhtırasının amaçları için Kabul Eden Devlete personel, malzeme ve teçhizat Gönderen Devleti ifade eder.
2. **Kabul Eden Devlet;** Bu Mutabakat Muhtırasının uygulanması amacıyla topraklarında Gönderen Devletin personel, malzeme ve teçhizatı bulunan Devleti ifade eder.
3. **Misafir Personel;** Tarafların, bu Mutabakat Muhtırasının amaçları için diğer taraf ülkesinde bulundurdıkları asker/sivil görevlileri ifade eder.
4. **Bakmakla Yükümlü Olunan Aile Bireyleri;** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.
5. **Kıdemli Personel;** Bu Mutabakat Muhtırası kapsamında gönderilen Askeri/Sivil grubun faaliyetlerine nezaret eden, Gönderen Devletin kendi mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir personel arasındaki en kıdemli personeli ifade eder.
6. **İş Birliği;** Bu Mutabakat Muhtırası çerçevesinde, her iki Tarafın ulusal mevzuatlarına göre belirlenmiş konularda mütakabiliyet esaslarına dayalı faaliyetleri ifade eder.

MADDE IV **ASKERİ İŞ BİRLİĞİ ALANLARI**

Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsayabilir:

1. Askeri eğitim ve öğretim alanında iş birliği,
2. Askeri kurumları arasında iş birliği ve temas ziyaretleri,
3. Tatbikatlara gözlemci gönderilmesi,
4. Savunma sanayi alanında iş birliği,
5. Silahlı Kuvvetler arasında iş birliği,
6. Silahlı kuvvetlerin teşkilat yapısı, askeri birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,
7. Askeri istihbarat alanında iş birliği,
8. Lojistik ve lojistik sistemler alanında iş birliği,
9. Askeri tıp ve sağlık hizmetleri alanında iş birliği,
10. Askeri tarih, askeri arşiv, askeri yayın ve müzecilik alanında iş birliği,
11. Muhabere, elektronik ve bilgi sistemleri alanında iş birliği,
12. Askeri hukuk sistemi konusunda bilgi mübadelesi,
13. Kartografi, hidrografi ve askeri coğrafya alanında iş birliği,
14. Mesleki gelişim amaçlı personel mübadelesi,
15. Askeri bilimsel ve teknolojik araştırmalar konusunda iş birliği,
16. Sosyal, sportif ve kültürel amaçlı etkinlikler,
17. Taraflarca karşılıklı olarak belirlenecek diğer alanlar.

MADDE V **UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI**

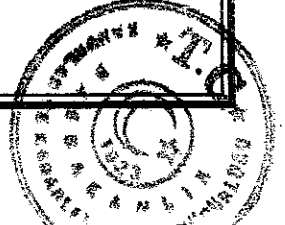
1. İş birliği, Tarafların kararına uygun olarak aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilebilir:
  - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri;
  - b. Her iki tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe mübadelesi;
  - c. Askeri birlik karargâh ve kurumlarda ücretli/ücretsiz veya tenzilatlı olarak icra edilecek kurslar ve eğitimler;
  - d. Benzer askeri kuruluşlar arasında temaslar;
  - e. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların, derslerin, sempozyumların ve konferansların düzenlenmesi;
  - f. Fiilî atış eğitimlerini de içerecek şekilde tatbikatlara fiilî katılım, anılan tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak ve geçiş eğitimleri/liman ziyaretleri icrası, müşterek tatbikatların icrası ve manevra ve talimlere askeri gözlemcilerin iştiraki için davetiye gönderilmesi;
  - g. Bilgi ve eğitim malzemeleri mübadelesi;
  - h. Hibe veya bedeli karşılığı lojistik destek ve envanterinden mühimmat, malzeme ve hizmet mübadelesi;
2. Uygulama doğrultusunda, detayları Taraflarca müştereken kararlaştırılacak, bu Mutabakat Muhtırasına uygun tamamlayıcı uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler yapılabilecektir.

MADDE VI
YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANI

1. Bu Mutabakat Muhtırasının uygulanmasına ilişkin yetkili makamlar :
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına : Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı,
Irak Cumhuriyeti Hükümeti adına : Irak Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı.
2. Taraflar, İş birliği yapacakları bu Mutabakat Muhtırasının uygulanmasına ilişkin detayları, anlaşmaların, mutabakat muhtıralarının, protokollerin ve diğer teknik düzenlemelerin uygulanması vasıtasıyla belirleyeceklerdir.
3. Taraflar, bu Mutabakat Muhtırasının uygulanmasına yönelik müşterek faaliyetlere ait Yıllık Uygulama Planı hazırlayacaklardır. Müşterek faaliyetlere ait Yıllık Uygulama Planı, icra edilecek faaliyetin adını, kapsamını, gerçekleştirme biçimini, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerecektir.
4. İş birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilecektir.
5. Bu Mutabakat Muhtırasına, diğer Anlaşmalar veya Protokoller uyarınca tarafların birbirlerine hibe veya bedeli mukabili verecekleri veya ortak üretecekleri araç, gereç, malzeme, teknik bilgi ve dokümanlar önceden karşılıklı mutabakat sağlanmadan üçüncü bir ülkeye devredilmeyecektir.
6. Taraflar arasındaki İş birliği, Yıllık Uygulama Planında yer alan her seviyede yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilecektir.

MADDE VII
GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Mutabakat Muhtırası uyarınca gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fikrî mülkiyet hakları ile tedarik edilen veya üretilen askeri teçhizat, Taraflarca yapılacak müteakip anlaşmalara uygun olarak amaçları doğrultusunda muhafaza edilecek, ele alınacak, kullanılacak, oluşturulacak, mübadele edilecek, iletilecek ve kullanılacaktır.
2. Her bir Taraf, karşılıklı olarak aynı gizlilik derecesi vererek, diğer Tarafça bu Mutabakat Muhtırası uyarınca mübadele edilen veya temin edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemeyi koruyacak ve muhafaza edecektir.
3. Bir Tarafça diğer Taraftan alınan bilgi ve malzemeler, diğer Taraf çıkarları aleyhinde kullanılamaz.
4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme; ancak bu bilgileri yayımlayan/gönderen Tarafın önceden yazılı izni alınarak, üçüncü taraflara ifşa edilebilir.
5. Gizlilik dereceli bilgi ve malzemeler, sadece hükümet kanallarıyla veya tarafların Atanmış Güvenlik Yetkililerinin onaylı kanalları vasıtasıyla iletilecektir. Bu bilgilerin gizlilik derecesi, bilgiyi hazırlayan tarafça belirlenecektir.
6. Tarafların Mutabakat Muhtırasının yürürlükten kalkmasından sonra da gizlilik dereceli bilgilerin korunmasına ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesine ilişkin sorumlulukları devam edecektir.
7. Taraflar, İş birliği alanları ile ilgili faaliyetlerde patentler, telif hakları, faydalı modeller ve ticari sırlara ilişkin haklara riayet edecektir.
8. Mutabakat Muhtırası kapsamında bilgi ve malzeme mübadelesi ve bunların korunması konusunda özel gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin korunması ve mübadelesine ilişkin başka anlaşmalar ayrı olarak imzalanabilir.

MADDE VIII HUKUKİ HUSUSLAR

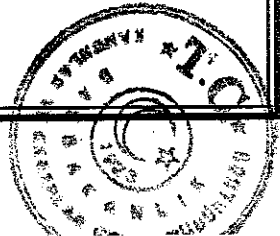
1. Misafir Personel ile Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Bireyleri; giriş, ikamet ve çıkış dahil, Kabul Eden Devlet ülkesinde bulundukları sürede Kabul Eden Devletin yasalarına ve yürürlükteki diğer mevzuatına tabi olacaklar ve yargı yetkisi Kabul Eden Devlete ait olacaktır. Yargı hakkının doğduğu hallerde, hüküm içeriği Gönderen Devletin kanunlarında bulunmayan bir cezayı öngörüyorsa her iki ülke kanunlarında yer alan veya uygulan bir ceza türü verilecektir.
2. Kabul Eden Devlet, Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Bireylerinin tutuklanması halinde Gönderen Devleti derhal durumdan haberdar edecektir.
3. Misafir Personel veya Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Bireylerinden herhangi birinin Kabul Eden Devlet tarafınca kovuşturulması veya yargılanması durumunda bu kişi Kabul Eden Devlet vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahip olacaktır.
4. Kabul Eden Devletin kanunlarını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Personelin faaliyetlerine son verilebilecektir.
5. Misafir Personel üzerinde, Kabul Eden Devletin toprakları içerisinde, disiplin yargı yetkisini uygulama yetkisine sadece Gönderen Devlet haiz olacaktır. Ancak Kabul eden Devlet yetkili askerî makamları görevle ilgili konularda emrindeki Misafir Personele görevin veya vazifenin gerektirdiği emirleri verebilecektir.
6. Gönderen Devletin Kıdemli personeline, kendi askeri yasaları ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, personeline disiplin tedbirlerini uygulama yetkisi verilmiştir.

MADDE-IX TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Mutabakat Muhtırası kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında, kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar ve ziyan (ağır ihmal ve kasıt olsun veya olmasın) konusunda üçüncü taraf tazminatları dahil Kabul Eden Devletin hukuki mevzuatı geçerli olacaktır. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır kusur veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirleyecektir.
2. Taraflardan her biri, bu Mutabakat Muhtırası kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde kast veya ağır kusur bulunmadıkça diğer Tarafa tazminat talep etmeyecektir.
3. Taraflardan her biri mallara ve çevreye verilen zarar veya ziyanın kasten veya ağır kusurdan kaynaklandığı durumlar hariç diğer Tarafa yönelteceği tüm tazminat taleplerinden vazgeçecektir..

MADDE-X İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve bakmakla yükümlü olunan aile bireyleri, diplomatik dokunulmazlık imtiyazlarına sahip olmayacaktır.
2. Taraflarca karşılıklı olarak başka şekilde kararlaştırılmadığı sürece, Kabul Eden Devlet; Misafir Personele bu Mutabakat Muhtırasında veya daha sonra yapılacak anlaşmalarda ya da diğer düzenlemelerde belirtilen görevlerden başka görevler vermeyecektir.
3. Misafir Personel görev yerlerinde kendi silahlı kuvvetlerinin rütbe işaretlerini ve millî üniformalarını giyeceklerdir.
4. Gönderen Devlet, gerekli gördüğünde personelinin geri çağırma hakkına sahiptir. Kabul Eden Devlet, geri çağırılan personelin dönüşü için gerekli tedbirleri alacaktır.

5. Tüm Misafir Askerî Personel ve Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Bireyleri, orduvevleri ve askerî kantinlerden Kabul Eden Devletin yürürlükteki mevzuatı doğrultusunda yararlanabilirler.

6. Misafir Personelin veya Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Bireylerinden herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Devlet, Gönderen Devleti durumdan haberdar edecek, ölen kişinin cenazesini kendi toprakları içindeki en yakın uluslararası hava alanına nakledecek ve cenaze havalimanından ülkesine nakledinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer nakil tedbirlerini alacaktır.

7. Misafir Personel çevreye zarar verecek faaliyetlerden kaçınacak ve çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat edecek ve bu konuda Kabul Eden Devlet mevzuatına uyacaktır.

MADDE-XI SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir personel, bu Mutabakat Muhtırasına uygun olarak gerekli faaliyetleri gerçekleştirebilecek ölçüde sağlık bakımından uygun olacaktır.

2. Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Bireyleri, Kabul Eden Devlet askerî hastanelerinde ücretsiz olarak Kabul Eden Devletin kendi askerî personel ve bakmakla yükümlü olunan aile bireyleri ile eşit şartlarda muayene, ilkyardım ve acil dış bakımı imkanlarından yararlanacaktır.

3. Bu Mutabakat Muhtırasından sonra yapılacak sağlık ile ilgili alt anlaşmalarda aksine bir hüküm olmadıkça, diş protezi, görsel, işitsel ve diğer yardımcı aletlerin kullanımını gerektiren sağlık hizmetleri, ücretsiz sağlık hizmetlerinin dışında tutulacak ve uzun süreli tedavi, ilaç ve diğer her türlü sağlık hizmetleri için yapılan harcamalar ile hastalanan kişinin ülkesine gönderilme masrafları Gönderen Devlet tarafından ödenecektir.

4. Sivil kurumlarca sağlanan sağlık hizmetlerine ilişkin her türlü gider personelin kendisi tarafından ödenecektir.

MADDE-XII MALİ HUSUSLAR

1. Bu Mutabakat Muhtırasının kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personele ilişkin özlük hakları, ücret ve mali yükümlülükler, Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır.

2. Kabul Eden Devlet, askerî eğitim gören personele ilişkin eğitim ödemelerinin ücretli/ücretsiz veya tenzilatlı olmasına karar verecektir.

3. Askerî Personel, Kabul Eden Devleti terk ederken kendinin ve Bakmakla Yükümlü Olunan Aile Bireylerinin borçlarını tasfiye etmelidir.

4. Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Oldukları Aile Bireyleri, giriş, kalış ve çıkış süresince, Kabul Eden Devletin yürürlükteki vergi mevzuatına tabi olacaktır.

5. Gönderen Devlet, ödemeleri, Taraflarca belirlenecek tarihten itibaren 30 gün içerisinde Kabul Eden Devletin bildirdiği banka hesabına yatıracaktır.

MADDE-XIII
GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir personel ile bakmakla yükümlü oldukları aile bireyleri, Kabul Eden Devletin toprakları içerisinde, yabancılara ikamet ve seyahatleri hakkındaki mevzuatına tabi olacaktır.
2. Misafir personel ile bakmakla yükümlü oldukları aile bireyleri, Kabul Eden Devletin ülkesine giriş ve çıkışlarda bu ülkenin gümrük ile ilgili mevzuatına tabi olacaktır. Ancak, Kabul Eden Devlet, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan idari kolaylıkları sağlayacaktır.

MADDE-XIV
TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Mutabakat Muhtırasının hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan taahhütlerini etkilemeyecek ve diğer devletlerin çıkarlarına, güvenliklerine ve egemenliğine karşı kullanılmayacaktır.

MADDE-XV
UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

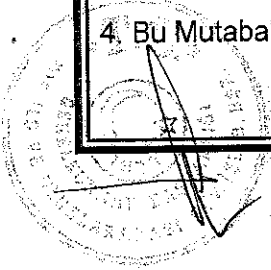
1. Bu Mutabakat Muhtırasının uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan uyuşmazlıklar taraflar arasında en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülecek ve çözüm için herhangi bir ulusal, uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa başvurulmayacaktır.
2. Uyuşmazlık Taraflara intikal ettikten sonra 60 gün içinde çözümlenemezse konu Taraflarca ele alınarak 30 gün içinde görüşmelere başlanacaktır. Müteakip 60 gün içinde sonuç alınamadığı takdirde Taraflardan her biri 90 gün önceden yazılı bildirimde bulunmak suretiyle bu Mutabakat Muhtırasını sona erdirebilecektir.

MADDE-XVI
TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerektiğinde yazılı olarak bu Mutabakat Muhtırasının değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini önerebilecektir. Görüşmeler yazılı bildirimin yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde görüşmeler başlayacaktır. Yapılan görüşmelerde 60 gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflardan her biri 90 günlük yazılı bir ön bildirim ile bu Mutabakat Muhtırasını sona erdirebilecektir. Üzerinde mutabık kalınan tadil ve değişiklikler, işbu Mutabakat Muhtırasının yürürlüğe girmesi hususunu düzenleyen XVIII inci maddedeki hüküm uyarınca yürürlüğe girecektir.

MADDE-XVII
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Mutabakat Muhtırasının yürürlük süresi 5 yıldır.
2. Taraflardan biri diğer tarafa Mutabakat Muhtırasının yürürlük süresinin bitiminden 90 gün önce yazılı olarak sona erdirmeye bildiriminde bulunmadığı takdirde, bu Mutabakat Muhtırasının yürürlük süresi otomatik olarak birer (1) yıl süre ile uzatılmış kabul edilecektir.
3. Taraflardan biri, diğer tarafın bu Mutabakat Muhtırasının hükümlerine uymadığı veya uyamadığı sonucuna vardığı takdirde, görüşme önerisinde bulunabilecektir. Bu görüşmeler yazılı ön bildirimin alındığı tarihten itibaren en geç 30 gün içinde başlayacaktır. Müteakip 60 gün içinde görüşmelerde bir sonuca varılamazsa, Taraflardan herhangi biri, 90 günlük bir yazılı bildirim ile bu Mutabakat Muhtırasını sona erdirebilecektir.
4. Bu Mutabakat Muhtırasının sona ermesi devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemeyecektir.

MADDE-XVIII
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Mutabakat Muhtırası, Taraflardan birinin diğer tarafa bu Muhtıranın yürürlüğe girmesi için kendi iç usullerinin yerine getirildiğini bildiren, son yazılı bildirim tarihinde, yürürlüğe girecektir.

MADDE-XIX
METİN VE İMZA

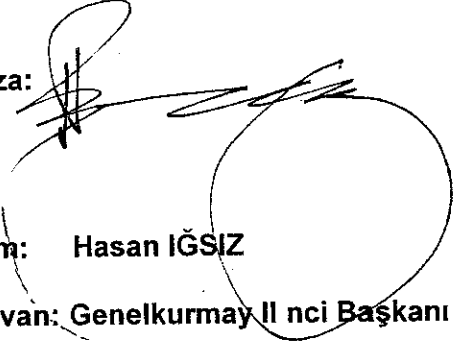
İşbu Mutabakat Muhtırası, 09 Haziran 2009 tarihinde, Ankara/Türkiye'de Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. İhtilaf halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

BU HÜKÜMLER MUVACEHESİNDE, bu Mutabakat Muhtırası kendi Hükümetlerince tam olarak yetkilendirilmiş, aşağıda imzaları bulunanlar tarafından imzalanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ GENELKURMAY
BAŞKANLIĞI ADINA

IRAK CUMHURİYETİ SAVUNMA
BAKANLIĞI ADINA

İmza:

İsim: Hasan İÇSİZ

Unvan: Genelkurmay II nci Başkanı

İmza:

İsim: Nasier ABADI

Unvan: Irak Silahlı Kuvvetleri Genelkurmay
Başkanı Yardımcısı

